

Можливо, у вас було інакше, та й у мене в старшій школі історію вивчали паралельно: один урок всесвітньої, один — України. Втім, це теж негодящий підхід, навіть якщо вдається синхронізувати уроки. Бо якщо в 1860-х роках в Америці громадянська війна, а в підросійській Україні — Великі реформи, то мало кому з учнів вдається однаково добре запам'ятати ці дві нічим не пов'язані теми (точніше, зв'язок є, але на шкільному рівні його не видно).

Зрештою я став професійним істориком не завдяки шкільним урокам, а через власну цікавість. А от жертв традиційного підходу до викладання історії я щодня зустрічаю у фейсбуці.

А тепер вийдемо за межі рівня дитячих травм і подивимося на проблему ширше.

Дві історії

У XIX столітті нікому й на думку не спадало розділяти загальну та національну історії, хоча саме тоді й з'явилася обов'язкова шкільна освіта, а націоналізм тріумфував над старими імперіями.

В Австрії, Пруссії та Російській імперії до кінця першої третини століття історія викладалася разом із географією. Потім у Росії (тобто і в більшій частині України) історія стала окремим предметом.

На початку 1920-х років більшовики виключили зі шкільної програми історію, замінивши її чимось на кшталт суспільствознавства. Історичні факультети у вишах були ліквідовані. Однак «великий перелам» в СРСР стосувався не лише економіки, а й науки, і вже 1934 року Сталін вирішив повернути історію на її місце.

У 1937 році було надруковано перший підручник з історії СРСР. А в 1939-му затверджено нові шкільні програми: всесвітня історія викладалася наскрізно з 5-го по 9-й клас, історія СРСР — концентровано («елементарний» курс у початковій школі та «систематичний» у середній).

У 1959 році програми переробили таким чином, що і всесвітня історія, і радянська вивчалися паралельно із середньої школи до старшої: 4-й клас — оповідання з історії СРСР; 5-й клас — стародавній світ; 6-й клас — середні віки; 7-11-й класи — історія СРСР, нова та новітня історія закордонних країн. Із частковими змінами така схема дожила до кінця Союзу. Лише в 1965 році додалося вивчення історії союзнаї республіки.

Два окремих історичних предмети в українській школі є тим самим спадком комуністичного режиму

Тож не буде великим перебільшенням стверджувати, що два окремих історичних предмети в українській школі є тим самим спадком проклятого російського комуністичного режиму, якого ми так активно намагаємося позбутися. І вкрай іронічно, що чимало українських патріотів, як справжніх, так і ура, активно захищає розділення. Як гасло «Геть від Москви» може уживатися в одній голові із суто московською практикою викладання історії — загадка.

Читайте також: **Як геноцид, вчинений радянською владою, змінив Україну**

Критикуєш — пропонуй

Я погоджуюся, що далеко не всі моделі викладання історії у світі нам підходять. Певно, США і Британія настільки відрізняються від України, що застосовувати їхні освітні системи в нас було б неможливо. Наприклад, у Британії діти взагалі не вчать цілісного курсу від давнини до сьогодення. Вони йдуть по окремих темах і в межах кожної вивчають щось британське і щось світове.

У США навчальну програму затверджує кожен штат (боюся уявити це в нас), але загалом там немає окремої «історії», а учні впродовж щонайменше трьох років вивчають різні курси з теми «суспільствознавство»: всесвітню історію, історію США, географію, економіку, політологію/держуправління.

Читайте також: **Геть від москви: у Раду внесено проект про перейменування 340 топонімів у рамках дерусифікації**

Однак поруч із нами є Польща, яка вже вирішила схожу проблему, і я не бачу жодних причин не скористатися її досвідом.

Для здобуття базової освіти польські діти відвідують «подставову» школу, де з 4-го по 8-й клас вивчають історію, і то інтегровану (розділи з всесвітньої та польської історії в підручниках чергуються).

Потім вони переходять до одного з видів «понадподставової» школи, найчастіше ліцею, де знову вивчають історію чотири роки, але на глибшому рівні. І цей другий курс історії так само інтегрований.

Те, що пропонує МОН України, загалом нагадує польську модель. І, сподіваюся, ніхто з українців не закине полякам, що інтегрований предмет розмиває їхню ідентичність чи підважує державність.

Так, безумовно, реформа може провалитися — або програму напишуть криво, або задушуть корупцією конкурс підручників, або не знайдуть потрібної кількості годин на предмет (у поляків історія поступається лише польській та іноземній мовам, математиці та фізкультурі). Про те, що навіть найкращий предмет можуть провалити погано навчені й невмотивовані вчителі, годі й казати. Але все це проблеми другого рівня.

А головне питання — бути чи не бути єдиному курсу — навіть ставити не потрібно.

Тому що неможливо нічого дізнатися про Україну, якщо вивчати лише Україну, і не існує української історії поза світовою. І якщо в українських школах немає окремих предметів «Біологія світу» та «Біологія України» або «Географія світу» та «Географія України», то чому ж історію оминув цей здоровий підхід?

—
Сергій Громенко, історик, журналіст; опубліковано у виданні **TEXTY.ORG.UA**

В тему:

- **«Не купуйте хліба, вкраденого в Україні». Документ**
- **Литовський шлях деокупації: Зарасайська операція 1919 року**
- **Призабуті уроки історії: Добробут потребує Ладу і Захисту**
- **Петро Дорошенко - найтрагічніший гетьман України**
- **Ви, білі**
- **Професор Юрій Шевчук: Двомовність як хвороба**
- **Антін Мухарський: Свідоме зусилля**
- **Юрій Винничук: Про відчуття українськості і чому національна ідея спрацювала саме тепер**
- **Олег Скрипка і Мрія**

Share 0

Читайте «Аргумент» в **Facebook** и **Twitter**

Если вы заметили ошибку, выделите ее мышкой и нажмите **Ctrl+Enter**.

Коментарі

| **НОВИНИ ПАРТНЕРІВ**

РЕКЛАМА

ВІДЕО

Воїни «Альфи» СБУ — ТОП-1 серед підрозділів Сил оборони за результатами бойової роботи у квітні

Про що не можна було жартувати в СРСР

HEAVY SHOT, VAMPIRE, NEMESIS: як «Баба Яга» б'є ок*пантів

[Головна](#) [Про сайт](#) [Опитування](#)

© 2011 «АРГУМЕНТ»

Републікація матеріалів: для інтернет-видань обов'язковим є пряме гіперпосилання, для друкованих видань - за запитом через електронну пошту. **Посилання або гіперпосилання повинні бути розташовані при використанні тексту - на початку використовуваної інформації, при використанні графічної інформації - безпосередньо під об'єктом запозичення.** При републікації в електронних виданнях у кожному разі використання вставляти гіперпосилання на головну сторінку сайту argumentua.com та на сторінку розміщення відповідного матеріалу. За будь-якого використання матеріалів не допускається зміна оригінального тексту. Скорочення або перекомпонування частин матеріалу допускається, але тільки в тій мірі, якою це не призводить до спотворення його сенсу.

Редакція не несе відповідальності за достовірність рекламних оголошень, розмічених на сайті, а також за вміст веб-сайтів, на які дано гіперпосилання.

Контакт: uargumentum@gmail.com